

Intervju

Andrej Plenković, državni tajnik za europske integracije u Ministarstvu vanjskih poslova

Hrvatska u EU 2012.

Realno je očekivati da će Hrvatska ući u Uniju 2012. Uvjeren sam da će se većina hrvatskih birača odlučiti za pristupanje Uniji neovisno o tome kada će se referendum održati, kaže državni tajnik za europske integracije

Prema svemu sudeći, hrvatski trenutak za ulazak u Europsku uniju nije daleko. Iza nas je pet godina pregovora o članstvu, a očekivano vrijeme ulaska u EU 2012. godina. O tome što još treba učiniti, kako će reagirati Hrvati na referendumu o ulasku i što država čini da bi gospodarstvo bolje koristilo fondove Kohezijske politike kad uđemo u EU, za specijalno izdanje Banke priča Andrej Plenković državni tajnik za europske integracije.

Kada očekujete završetak pristupnih pregovora s EU i što ostaje kao "najdelikatnije" pitanje?

Procjenjujem da će pregovori biti dovršeni u prvoj polovici 2011. za vrijeme mađarskog predsjedanja Europskom unijom. Cilj je da se politički i tehnički posao dovrši do Europskog vijeća u ožujku 2011., a za njegovo ostvarivanje bit će nam potrebna snažna politička podrška država-članica i Europske komisije.

Hrvatski i europski stručnjaci intenzivno rade na izradi nacrtu Ugovora o pristupanju. Po mom su mišljenju preostala nedvojbeno dva najdelikatnija poglavlja u pre-

govorima - 23. Pravosuđe i temeljna prava i 8. Tržišno natjecanje. Prvi se odnosi na ispunjavanje višegodišnjih političkih kriterija, s posebnim naglaskom na funkcioniranje pravosudnog sustava, pri čemu je borba protiv korupcije jedan od ključnih prioriteta Vladine politike.

Drugi je vezan za proces restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta tj. na usklađivanje s pravilima EU o davanju državnih potpora. Očekujem da će se nastaviti proces restrukturiranja putem privatizacije koji je započeo početkom ove godine, a o sadržaju pristiglih ponuda predstoje i očitovanja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, kao i službi Europske komisije.

Koliko je pregovaračkih poglavlja zatvoreno u ovom trenutku?

Trenutačno je privremeno zatvoreno više od dvije trećine poglavlja, a do kraja belgijskog predsjedanja, na dvije međuvladine konferencije u studenome i prosincu, namjeravamo zatvoriti većinu preostalih poglavlja.

Posebno bih istaknuo da će se uskoro zatvoriti poglavlje 34. Institucije, kojim se uređuju institucionalni aspekti pristupanja kao što su broj zastupnika u Europskom parlamentu, broj glasova u Vijeću, potvrda da će Hrvat-

ska imati svog člana u Europskoj komisiji, ali i da će hrvatski jezik biti jedan od 24 službena jezika EU.

Je li realno očekivati ulazak Hrvatske u EU 2012. godine?

Mislim da je ulazak Hrvatske u Europsku uniju tijekom 2012. godine realan. Naime, nakon njegova potpisivanja, Ugovor o pristupanju upućuje se u postupak potvrđivanja koji je definiran ustavnopravnim porecima država-članica.

U prijašnjim krugovima proširenja postupci ratifikacije trajali su u prosjeku od godine do godine i pol dana. Smatram da će u slučaju Hrvatske proces potvrđivanja Ugovora o pristupanju potrajati oko godinu dana, što bi bio solidan uspjeh.

Koliko financijske krize u članicama EU utječu na pristupanje Hrvatske Uniji?

Zasigurno je da zbog financijske krize i recesije, od koje se niz zemalja još nije do kraja oporavio, proširenje Unije nije u glavnom fokusu država-članica, koje primarno žele riješiti vlastite gospodarske probleme.

S tim u vezi tijekom proteklih je mjeseci doneseno na

razini EU niz odluka vezanih za ekonomski oporavak, kao i stvaranje mehanizama koji će jamčiti financijsku stabilnost i omogućiti učinkovitiji nadzor država-članica od strane Komisije.

U tom kontekstu treba promatrati i značajan doprinos radne skupine (*Task Force*) o ekonomskom upravljanju pod vodstvom predsjednika Europskog vijeća Hermana Van Rompuya, koja bi u listopadu trebala predstaviti svoje izvješće i preporuke.

Jesu li te krize usporile naše pregovore?

Krize kroz koje je Unija prošla u zadnje dvije godine posredno su utjecale na dinamiku hrvatskih pregovora, budući da se stvorilo ozračje u javnosti država-članica koje je usmjereno na unutarnju konsolidaciju, a proširenje je slijedom toga u drugom planu.

No usprkos tome Hrvatska je nastavila s reformskim procesima i pregovaračkim naporima te je među svim europskim partnerima prihvaćena kao izvjesna 28. članica Unije.

Hrvatski građani uglavnom nemaju povjerenja u Uniju i ne misle pozitivno o članstvu. Zašto?

Recentno istraživanje Delegacije Europske unije u Hrvatskoj pokazalo je kako više od trećine (37 %) hrvatskih građana ima pozitivno mišljenje o Europskoj uniji, 29 posto misli neutralno, a manje od trećine negativno (31 %).

Rekao bih da je riječ o određenom oprezu hrvatskih građana, koji prate zbivanja u EU i svjesni su i institucionalne i gospodarske krize koje su Uniju zadesile tijekom proteklih godina.

Također, hrvatski birači su zasigurno očekivali brži put ka članstvu u Uniji pa su određene prepreke s kojima se Hrvatska suočavala doživjeli kao nepravedne i u pojedinim slučajevima bez izravne veze s pravnom stečevinom Europske unije kad je došlo do tzv. europeizacije otvorenih bilateralnih pitanja.

No, takvi su podaci dodatni poticaj za nastavak i intenziviranje provođenja Komunikacijske strategije koju je Vlada usvojila 2006. godine u cilju informiranja građana o Europskoj uniji i o utjecaju članstva u EU na Hrvatsku.

Kada očekujete hrvatski referendum o pristupanju Uniji?

Nakon tehničkog završetka pregovora potrebno je poduzeti još niz pravnih procedura na strani Europske uni-

Zbog financijske krize i recesije, od koje se niz zemalja još nije do kraja oporavio, proširenje Unije nije u glavnom fokusu država-članica, koje primarno žele riješiti vlastite gospodarske probleme

je i u Hrvatskoj kako bi Ugovor o pristupanju stupio na snagu. Jedan od tih koraka je i organiziranje referenduma o ulasku u EU na temelju odredbi Ustava.

U saborskoj deklaraciji usvojenoj 19. siječnja 2005. godine navedeno je da bi se referendum trebao održati prije potpisivanja Ugovora o pristupanju. Jednako tako Sabor je 18. prosinca 2002. godine usvojio deklaraciju kojom je dao mandat predsjedniku i Vladi da podnesu zahtjev za članstvo te stoga Vlada ima legitimitet da odradi proces do kraja.

U dosadašnjoj praksi većina je država petog vala proširenja održala referendum nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju. O konačnom datumu referenduma provest će se odgovarajuće konzultacije na najvišoj političkoj razini te će se donijeti odluka sukladno s dinamikom samog kraja pregovora.

Što će, po vama, odlučiti hrvatski građani?

Uvjeren sam da će se većina hrvatskih birača odlučiti za pristupanje Uniji neovisno o tome kada će se referendum održati. Sadašnja istraživanja pokazuju kako bi, da se referendum održi u neposrednoj budućnosti, 55 posto građana glasalo za članstvo u Europskoj uniji. Vjerujem da će sve dosadašnje, kao i predstojeće aktivnosti na informiranju građana pridonijeti da taj postotak bude još i viši.

Daleko smo od razine iskorištavanja europskih fondova kakvom se npr. može pohvaliti jedna Poljska. Iz te zemlje dolaze informacije kako im je gotovo stopostotno iskorištenje strukturnih fondova pomoglo da izbjegnu recesiju. Kako objašnjavate taj fenomen u Poljskoj?

Kada se govori o Poljskoj i njenom izlasku iz gospodarske krize važno je napomenuti da Poljska nije bila zahvaćena krizom u onoj mjeri u kojoj su to bile neke druge europske države. Stoga je njen gospodarski oporavak znatno lakši.

Osim oslanjanja na instrumente Kohezijske politike poljska je vlada nizom instrumenata fiskalne i monetarne politike utjecala na gospodarsku stabilnost zemlje.

Istina je da je Poljska dobila značajna sredstva iz fondova Europske unije, ali se još uvijek ne može govoriti o razini njihove iskorištenosti, budući da sadašnja financijska perspektiva, u okviru koje se sredstva dodjeljuju, završava 2013. godine. Tek će se nakon toga moći raspolagati preciznim podacima.

Hrvatski poduzetnici će ulaskom u EU ujedno biti i europski poduzetnici pa će unutarnje tržište Unije biti za njih otvoreno sa svojim prednostima i slobodama kretanja kapitala, radnika, roba i usluga

Razloge aktivnog i kvalitetnog sudjelovanja Poljske u instrumentima Kohezijske politike vidim u izgrađenom institucionalnom okviru, organiziranom radu tijela državne uprave, na način koji odgovara pravilima upravljanja Kohezijskom politikom, dovoljnom broju kvalitetnog osoblja te kvalitetnoj pripremi projekata. Dakle, u svemu onome na čemu Hrvatska trenutačno radi kako bi što kvalitetnije sudjelovala u Kohezijskoj politici EU čim postane članica.

Što bi država mogla učiniti za popularizaciju i veću iskorištenost fondova, posebno strukturnih kad uđemo u EU?

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija u većini svojih informativnih projekata, poput npr. okruglih stolova koji se održavaju u županijskim središtima diljem Hrvatske, redovito uključuje kolege iz Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU - SDURF-a, kao i drugih resornih ministarstva i članova Pregovaračkog tima.

Iza takve prakse stoji naše nastojanje da građane upoznamo s reformama koje je nužno provesti, ali i želja da ih odmah uputimo na mogućnosti financiranja kvalitetnih projekata.

U sklopu provedbe Komunikacijske strategije za program IPA SDURF već niz godina provodi brojne aktivnosti, a velike napore ulaže i u obrazovanje službenika na svim razinama o europskim fondovima.

Mogu li se te aktivnosti pojačati kako bi i efekt EU fondova postao jači?

Za očekivati je da će u trenutku kad Hrvatska bude članica EU i kada joj budu na raspolaganju sredstva iz strukturnih fondova sve dosadašnje aktivnosti biti još dodatno intenzivirane. Mišljenja sam da je i prilog poput ovoga, koji daje primjere konkretnih iskustava iskorištenja pretprikladnih fondova te odgovara na stvarna pitanja koja se pritom postavljaju pred poduzetnike, odličan način za promicanje i popularizaciju mogućnosti koje europski fondovi pružaju poduzetnicima.

Mogu li hrvatski pregovarači izboriti širi strateški prostor za izravno sufinanciranje poduzetništva iz europskih fondova?

Financiranje razvoja poduzetništva već sada zauzima značajan prostor u definiranju hrvatskih strateških ciljeva nakon ulaska u EU. Ni postojeća ulaganja nisu zane-

mariva - govorimo o 280 projekata bespovratne pomoći u iznosu od 60,3 milijuna eura.

Pristupanjem Hrvatske u EU mogućnost poduzetnika da se koriste sredstvima iz europskih fondova znatno će se proširiti u odnosu na sredstva koja su joj bila dostupna kao državi-kandidatkinji. To će uključivati i izravna ulaganja bespovratnih sredstava u malo i srednje poduzetništvo. Primjerice, Europski fond za regionalni razvoj učinit će dostupnijim sredstva za ulaganja u razvoj poduzetničke, turističke i obrazovne infrastrukture.

Koncentracija dosad raspoloživih financijskih sredstava u sektoru poduzetništva za sufinanciranje određenih savjetodavnih usluga kao podrške povećanju konkurentnosti i izvoza malih i srednjih poduzetnika bit će preusmjerena i na konkretnije investicije.

Za poduzetništvo su tu posebno značajni programi ulaganja u inovacije i razvoj tehnologije. To su, primjerice, ekoinovacije, povećanje pristupa financijama, potpore poslovanju u regiji, promicanje razvoja informacijskog društva, povećanje iskorištenja obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost. Maksimalnom iskorištavanju raspoloživih sredstava svakako će pridonijeti konkretno definiranje prioritetnih područja u pripremi za iskorištenje strukturnih fondova.

Koja je vaša poruka poduzetnicima kad je riječ o europskim fondovima i europskom tržištu općenito?

Hrvatski poduzetnici će ulaskom u EU ujedno biti i europski poduzetnici pa će unutarnje tržište Unije biti za njih otvoreno sa svojim prednostima i slobodama kretanja kapitala, radnika, roba i usluga.

Oni trebaju biti spremni da na njemu aktivno sudjeluju, stoga je bitno da poslovna zajednica u Hrvatskoj bude maksimalno uključena u informiranje o raspoloživim sredstvima, načinu i dostupnosti njihovog korištenja, a posebno da bude upoznata s procedurom pripreme kvalitetnih projekata i njihove ispravne prijave.

U tom smislu nužna je komunikacija i suradnja s tijelima koja im mogu pružiti točnu i pravovremenu informaciju, a time i podršku hrvatskim tvrtkama u svrhu njihove prepoznatljivosti na zajedničkom tržištu Europske unije.

Na poduzetnicima je da iskoriste raspoložive informacije i kroz njih definiraju svoje poslovne ciljeve, a samim time i rezultate koje žele postići koristeći se sredstvima koja će im biti dostupna.